Prim-ministrul Vasile Tofan a anunțat un concept de dereglementare și simplificare a controalelor

Azi, Premierul Vasile Tofan a prezentat un concept a dereglementării, ce urmează a fi transpus în proiecte de lege și proiecte de hotărâri de guvern, după ce, pe 22 iulie, la prima ședință de Guvern, a cerut Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării să vină, până la 9 septembrie, cu propuneri concrete pe două direcții: reducerea regulilor și procedurilor care nu mai sunt necesare și schimbarea modului în care statul desfășoară controalele în sectorul privat. Pachetele de dereglementare sunt în etapa finală de avizare la Ministerul Justiției și CNA și vor fi propuse spre aprobare cât mai curând.

Analiza pe aceste dimensiuni a aratat două probleme: un număr mare de cerințe și acte permisive care trebuie simplificate și o abordare punitivă și lipsită de proporționalitate în ce privește controalele, care adesea se suprapun și sunt împărțite între mai multe instituții și regimuri diferite. Propunerile anunțate de premier includ următoarele aspecte:

- Se propun modificări la circa 100 de acte normative, care sunt analizate în 2 pachete aflate acum în avizare finală - 1 pachet care propune modificări/abrogări ale hotărârilor de guvern și 1 pachet care se referă la modificări legislative.

- Se procesează circa 80 de acte permisive pentru a vedea care pot fi excluse sau transformate în notificări sau documente de conformitate voluntară.

- 172 de proceduri cu caracter permisiv au fost identificate în afara Nomenclatorului actelor permisive, stabilit prin lege. Ele trebuie fie justificate și introduse în Nomenclator, fie transformate în proceduri de notificare.

- În prezent, sunt 19 organe de control, 36 de autorități cu competențe contravenționale și 5 organe de investigare, care pot interveni în activitatea economică.

- Peste 300 de articole contravenționale și peste 80 de articole din Codul penal pot viza activitatea economică.

- În controlul fiscal, controalele planificate reprezintă în prezent aproximativ 4% din totalul anual. Asta înseamnă lipsă de predictibilitate și risc de hărțuire.

Măsurile propuse pe dimensiunea dereglementării

Propunerile nu elimină standardele de sănătate, siguranță, mediu sau protecție a consumatorului. Ele vizează proceduri repetitive, documente și aprobări care se dublează. Premierul Tofan a oferit câteva exemple:

- **Pentru investiții agro-industriale și energetice mici în extravilan**, se propune o procedură urbanistică simplificată, fără eliminarea cerințelor tehnice, de mediu sau de patrimoniu. De exemplu, pentru o construcție agricolă de bază (frigider, hală, depozit etc.) amplasată în extravilanul unei localități fără PUG aprobat, obținerea certificatului de urbanism pentru proiectare presupune cel puțin 26 de etape administrative succesive, cumulate pe o durată minimă de 7–12 luni (10–15 luni dacă este necesară și evaluarea impactului asupra mediului).

- **Autorizația sanitar-veterinară și certificatul de înregistrare în domeniul siguranței alimentelor** nu vor mai trebui refăcute doar pentru că se prelungește contractul de chirie. Propunerea este ca ele să fie pe termen nelimitat, dacă activitatea și condițiile relevante nu se schimbă.

- **Statele de personal nu vor mai fi obligatorii.** O companie va putea să le folosească dacă îi sunt utile, fără ca această formalitate internă să fie impusă tuturor angajatorilor.

- **O altă problemă este situația în care legea permite începerea unei activități în baza unei notificări**, dar întreprinderea este obligată, în practică, să aștepte eliberarea unui certificat care doar confirmă că notificarea a fost depusă. Această abordare transformă o procedură simplificată într-o autorizație mascată.

- **Documentele și instruirea de securitate și sănătate în muncă vor putea fi făcute electronic,** inclusiv instruirea online cu semnătură electronică. Astăzi o parte importantă a evidenței se ține încă pe hârtie, cu semnături olografe.

- **Firmele mici cu risc redus de incendiu** nu vor fi obligate să organizeze aceleași proceduri ca activitățile cu risc ridicat.

- **În construcții, investitorul nu va mai trebui să colecteze singur avize de la alte instituții.** De exemplu, avizul de patrimoniu, atunci când este necesar, trebuie obținut în circuitul dintre autorități. Pentru PUD, responsabilitatea instituțională rămâne la autoritatea locală, fără ca investitorul să fie purtat între instituții.

- **Clădirea și rețelele care o deservesc vor putea fi autorizate într-o singură procedură.** Astăzi ele pot trece prin autorizări separate și succesive, deși fac parte din aceeași investiție.

- **Înainte de proiectarea detaliată, investitorul va putea cere opțional o examinare preliminară a conceptului urbanistic.** Scopul este să afle din timp dacă există un obstacol de principiu, înainte să cheltuie bani pe proiectarea completă.

- **Dacă o autoritate nu soluționează în termen o cerere** pentru certificat de urbanism sau autorizație de construire ori refuză vădit nejustificat, ne propunem să existe o cale administrativă de deblocare înainte ca investitorul să fie obligat să meargă în instanță.

- **Registrele vitivinicole vor putea fi ținute direct în sistemul informațional existent,** fără obligația de a reproduce formatul registrelor pe hârtie cu foi numerotate, șnuruite și semnate.

- **Un alt exemplu privește laboratoarele medicale**. Dacă un laborator este acreditat de un organism recunoscut în sistemul european de acreditare, nu este justificat să îi cerem să demonstreze din nou, printr-o procedură similară, că îndeplinește aceleași standarde. Prin acest pachet recunoaștem acreditările europene relevante și eliminăm repetarea verificărilor. Nu reducem standardele de calitate. Dimpotrivă, folosim un sistem european riguros și evităm costurile

unei acreditări duble. Pentru laborator aceasta înseamnă mai puține proceduri și mai puține cheltuieli. Pentru pacient înseamnă păstrarea acelorași cerințe de calitate.

- **Sau, alt exemplu, plăcile galbene de înmatriculare utilizate pentru vehiculele care efectuează transport public de pasageri**. Aceste plăci presupun proceduri și costuri suplimentare pentru transportatori, fără să îmbunătățească siguranța pasagerilor și fără să înlocuiască licențierea, controlul tehnic sau supravegherea transportului. Propunem eliminarea acestei cerințe și trecerea la plăcile obișnuite de înmatriculare. Transportatorii vor continua să respecte toate regulile privind siguranța, autorizarea și calitatea serviciului, dar nu vor mai plăti pentru un element administrativ distinct care nu produce un beneficiu clar.

- **Vor fi simplificate formularele privind echipamentele de casă și de control**. Câmpurile care nu sunt relevante în toate situațiile nu vor mai trebui completate formal doar pentru ca documentul să fie acceptat. Va fi cerută informația necesară pentru identificarea și evidența echipamentului, nu date introduse mecanic, fără utilitate pentru autoritate sau întreprindere.

- **La acordarea unor subvenții în turism,** nu se va cere certificat de clasificare acolo unde legea nu cere, de fapt, clasificarea acelei structuri.

Aceste exemple arată logica întregului pachet. Dacă un contract produce deja efectele juridice necesare, nu se mai cere și o autorizație care îl dublează. Dacă o acreditare europeană confirmă deja respectarea standardelor, nu trebuie repetată aceeași procedură. Dacă legea prevede notificarea, nu o transformăm într-o așteptare după un certificat. Dacă o evidență poate fi ținută sigur în format electronic, nu obligăm oamenii să păstreze registre pe hârtie.

Măsurile propuse pe dimensiunea simplificării controalelor

Al doilea pachet de schimbări privește modul în care statul verifică respectarea regulilor. O firmă cu risc redus și istoric bun nu trebuie controlată la fel ca o activitate cu risc mare sau cu încălcări repetate.

Din 22 iulie, când a fost lansată adresa **controale@gov.md**, până la 6 septembrie au fost primite peste **200 de sesizări de la antreprenori**. Dintre acestea, 63 au vizat direct bariere de reglementare, proceduri birocratice sau taxe sectoriale, iar 38 au vizat controale ale statului. Aproape **74% din sesizările privind controalele** se

referă la două instituții – Serviciul Fiscal și ANSA. Printre problemele semnalate cel mai des sunt controalele fiscale inopinate sau repetate, estimări și sancțiuni considerate disproporționate, cerințe excesive pentru micii producători, blocaje la avizele de mediu, sanitare și de construcție, raportări dublate și solicitări inutile de documente sau date. O sesizare nu înseamnă automat că autoritatea a greșit și compania are dreptate, dar aceste date ne arată clar unde apar cele mai multe probleme.

Controalele inopinate rămân necesare când există risc real, indicii de fraudă sau pericol pentru oameni. Iată câteva propuneri anunțate de premier:

- **Mai multe controale planificate, pe bază de risc.** Pentru controlul fiscal propunem un plan anual clar, o metodologie publică de clasificare a riscurilor și integrarea planului în Registrul de stat al controalelor. Planurile suplimentare și controalele inopinate trebuie să fie excepții motivate.

- **Limite mai clare pentru durata și frecvența controalelor.** Numărul de vizite și durata lor trebuie raportate la riscul contribuabilului și la prejudiciul posibil, nu lăsate fără limite suficient de clare.

- **Liste de verificare și pentru controlul fiscal.** Întreprinderea trebuie să știe ce verifică inspectorul, ce documente poate cere și cât de gravă este fiecare neconformitate.

- **Mai puține documente în timpul controlului.** Pentru controlul fiscal, conceptul propune reducerea documentelor procedurale și integrarea lor în Registrul controalelor, astfel încât traseul controlului să poată fi urmărit.

- **Încălcările care pot fi remediate rapid și nu creează un risc imediat** trebuie, ca regulă, corectate înainte de a ajunge automat la sancțiuni disproporționate. În paralel vor fi revizuite articolele vagi, suprapunerile și cazurile în care aceeași faptă poate duce la sancțiuni foarte diferite.

- **Registrul de stat al controalelor trebuie să devină instrument de control și asupra inspectorilor.** Va fi extins pentru schimb de date, identificarea controalelor repetate și semnalarea automată a unor abateri de procedură.

- **Performanța instituțiilor nu trebuie măsurată după banii colectați din controale.** Indicatorii trebuie să urmărească riscul redus, respectarea

procedurilor și creșterea conformării voluntare. Controlul trebuie să aibă scop de prevenție și conformare, nu de pedeapsă.

- **Indicatori comparabili pe autorități vor fi publicați:** controale planificate și inopinate, firme controlate, sancțiuni, sistări de activitate, contestații și respectarea procedurilor.

- **Plângerile întreprinderilor privind controale sau intervenții nejustificate** trebuie urmărite la nivel de sistem, nu doar soluționate izolat. Cazurile grave vor putea fi analizate și escaladate pentru corectarea practicilor care se repetă.

Pachetele de dereglementare sunt în etapă finală de expertiză. Ulterior, măsurile care țin de hotărâri de Guvern vor fi înaintate spre aprobare în Guvern, iar modificările de lege vor fi aprobate de Guvern și transmise Parlamentului. În acest proces, unele soluții pot fi ajustate sau eliminate.

„Acest proces nu se termină cu pachetul de astăzi. Vom continua să revizuim reguli și acte permisive, să eliminăm dublările și să digitalizăm procedurile acolo unde se poate. Va încurajez să comentați și să raportați alte sugestii pentru simplificare. Cerințele care protejează sănătatea, siguranța, mediul și consumatorul rămân. Dar procedurile care nu mai au utilitate trebuie să dispară”, a menționat Prim-ministrul Vasile Tofan.

